

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ СУРГУУЛЬ

ЭДИЙН ЗАСГИЙН СУРГУУЛЬ
ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОЛОВСРОЛ ХОЛБОО

ЭДИЙН ЗАСАГ: онол, практик

Үндэсний статистикийн албаны үүсэл хөгжил
Далд эдийн засгийг судлах шаардлага, арга зүйн асуудал
Үндэсний тооцооны системийг үе шаттай нэвтрүүлэх нь

СТАТИСТИКИЙН АЛБАНЫ **80** ЖИЛ

СТАТИСТИКИЙН МЭРГЭЖИЛТЭН
ТӨГСГӨСНИЙ **40** ЖИЛ

2004 № 223 (11)

Сэтгүүлийн редакцийн ЗӨВЛӨЛ

Дарга: **Б.Сувд**

Гишүүд:

Д.Дагвадорж
П.Лувсандорж
Г.Миеэгомбо
Э.Сайнбилэг
Б.Сайнжаргал

Н/Б дарга:

Н.Доосмаа

ХАЯГ:

Улаанбаатар 46-А/121
Монгол Улсын Их Сургууль
Эдийн засгийн Сургууль

УТАС: 350997

ФАКС: 976-11-350994

И-МЭЙЛ:

webmaster@ses.edu.mn

© 2004. МУИС-ийн Эдийн
засгийн сургууль.
Эдийн засгийн
боловсрол холбоо

АГУУЛГА

Өмнөх үг	3
Зохиогчид	4
1. Х. Бажийхүү . Монгол Улсын Статистикийн албаны хөгжил, хэтийн төлөв	5
2. П.Бямбацэрэн . Далд эдийн засгийн мөн чанар, түүнийг судлах шаардлага, арга зүйн асуудал	11
3. Б. Бадамцэцэг, Б. Оросоо . Үндэсний тооцооны системийг үе шаттайгаар нэвтрүүлэх ажлын явц, тулгамдсан зарим асуудал	22
4. Ц.Цэрэндорж, Л.Мянганжаргал . ДНБ-ний тооцооны зөрүүг багасгах	30
5. Б.Саранчимэг . Хүн амын бүртгэлийн өнөөгийн байдал, тулгамдсан асуудлууд	38
6. Г. Элдэв-Очир, Н.Хүдэрчулуун , Монгол дахь инфляци, мөнгөний зарим үзүүлэлтүүдийн эконометрик загвар ..	47
7. Д.Ганзориг, Ц. Батсүх . Динамик IS/LM.BP загвараар макро эдийн засгийн тогворжилтыг шинжлэх нь	55
8. Б. Сарангэрэл, Ц. Тэгшжаргал . Үнийн статистикийн үүрэг роль	72
9. Ю. Туул . Хүн амын амьжиргааны түвшин ба ядуурлын статистик	77
10. Д. Цэрэнпил . Аж ахуйн нэгжийн шинэчлэл- эдийн засгийн өөрчлөн байгуулалтын үндэс мөн	84
11. Д. Тунгалаг . Гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын өнөөгийн байдал, цаашдын хандлага ..	83
12. Х. Эрдэнчулуун, Б.Батбямба . Олон улсын хоёрдмол татвар ногдуулалтын асуудал ба оффшорын /off-shore/ бизнес	98
13. Д. Намжил . Төсвийн төлөвлөлтийн шинэчлэл	104
14. Т. Жааваа . Нягтлан бодох бүртгэлийн мэдээллийн системийн загвар	108
15. Н.Ганбямба . Ойрын жилүүдийн хувьчлал түүний онцлог	112.

CONTENTS

Preface	3
Authors	4
1. Kh.Bajikhuu. "Trend and development of the National Statistical Office"	5
2. P.Byambatseren "Nature of a shadow economy, need for study and methodological issues"	11
3. B.Badamtsetseg, B.Orosoo "Progress of the national accounting information system"	22
4. Ts.Tserendorj, L.Myanganjargal "Reducing the residuals of GDP"	30
5. B.Saranchimeg "The situation of population registration and problems"	38
6. G.Eldev-Ochir, N.Huderchuluun "Inflation in Mongolia, and econometric model of some Monetary indicators".	47
7. D.Ganzorig, Ts.Batsukh "Analyzing the macroeconomic stabilization with dynamic IS/LM, BP model"	55
8. B.Sarangerel, Ts.Tegshjargal "A role of price statistics"	72
9. Yu.Tuul "Population living standard and poverty statistics"	77
10. D.Tserenpil "Enterprice' reform is a base for economic restructuring"	84
11. D.Tungalag "The situation of foriegn direct investment and its trend"	93
12. Kh.Erdenechuluun, B.Batbyamba "An issue of international dual taxation and off-shore business."	98
13. D.Namjill. "A budget planning reform"	104
14. T.Jaavaa. "A model of accounting information system"	108
15. N.Ganbyamba "Recent privatization and its features"	112

Editorial Board

Editor in chief: **B.Suvd**

Board members:

D. Dagvadorj**P. Luvsandorj****G. Mijegombo****E. Sainbileg****B. Sainjargal**Secretary **N.Doosmaa**

ADDRESS:

Ulaanbaatar 46-A/121
National University of
Mongolia
School of Economic Studies

TELEPHONE: 350997

FAX: 976-11-350994

E-MAIL:

webmaster@ses.edu.mn

© 2004. School of Economic Studies, NUM
Economic Education Association

ӨМНӨХ ҮГ

"Эдийн засаг онол, практик" сэтгүүлийн энэхүү дугаарыг орчин үеийн монгол улсад Үндэсний статистикийн алба байгуулагдсаны 80 жил, статистикийн дээд боловсролтой мэргэжилтнүүдийг тус сургуульд бэлтгэж төгсгөсний 40 жилийн ойд зориулан статистикийн тэнхим эрхлэн гаргав.

Сэтгүүлийн энэ дугаараас Монгол орны статистикийн албаны хөгжил, статистикийн судалгааны томоохон үр дүнгүүд, тэдгээрийг нийгмийн амьдралд хэрэгжүүлсэн сонирхолтой туршлагаудтай танилцах болно. Ялангуяа шилжилтийн эдийн засгийн нөхцөлд бүртгэл, тооцоо үндсэндээ шинэчлэгдэж байгаа гэж хэлж болно. Үүнтэй холбогдож статистикийн онол, практикийн асуудлуудыг шинэчлэгдэж байгаа орчинд зохицуулан хэрэглэх бүтээлч үйл ажиллагаа ч бас өрнөж байгаа нь тодорхой.

Тухайлбал, үндэсний тооцооны системийг манай оронд амжилттай нэвтрүүлж байгаа туршлага, далд эдийн засгийн онол, арга зүйн судалгаа, дотоодын нийт бүтээгдэхүүний (ДНБ) тооцооны аргачлалын асуудал, хүн амын бүртгэл, амьжиргааны түвшин, ядуурлын болон үнийн статистикийн тодорхой чиглэлүүдээр хийгдсэн манай судлаачдын сонирхолтой бүтээлүүд та бүхний анхаарлыг татна гэдэгт итгэж байна.

Үндэсний статистикийн алба байгуулагдсаны 80 жил статистикийн мэргэжилтнүүдийг бэлтгэж төгсгөсний 40 жилийн ойн жилд статистикийн албаны ажилчнуудын, мэргэжил нэгтэй эдийн засагчдын, манай сургуулийн төгсөгчид, статистикийн мэргэжилтнүүдийн ажил, амьдралын амжилт, бүтээл арвин байх болтугай.

Б. Сувд
П.Лувсандорж

ЗОХИОГЧИД

1. **Х.Бажийхүү**. УСГ тамгын газрын дарга
2. **П.Бямбацэрэн**. УСГ ийн дарга
3. **Б.Бадамцэцэг**. УСГ-ын макро эдийн засаг, бизнесийн статистикийн газрын орлогч дарга
Г.Орсоо. Макро эдийн засаг, бизнесийн статистикийн газрын мэргэжилтэн
4. **Ц.Цэрэндорж**. МУИС, ЭЗС-ийн Статистикийн тэнхмийн багш, Доктор (Ph), профессор. Судалгааны чиглэл: "Хэрэглээний статистик" Сүүлийн жилүүдийн бүтээл "Орон сууцны статистикийн шинжилгээ" Хүн ам зүйн сэтгүүл 2002 №07.
Л.Мянганжаргал. ХҮДС магистр
5. **Б.Саранчимэг**. УСГ, Хүн ам, нийгмийн статистикийн ахлах мэргэжилтэн.
6. **Г.Элдэв-Очир**. МУИС, ЭЗС-ийн Статистикийн тэнхмийн эрхлэгч, Доктор (Ph), профессор.
Судалгааны чиглэл: "Хэрэглээний статистик", "Эконометрикийн шинжилгээг эдийн засгийн макро болон микро түвшингийн судалгаанд ашиглах арга зүй". Сүүлийн жилүүдэд хэвлүүлсэн бүтээлүүд: "Статистикийн онол" хамтын бүтээл 2002, "The Trends of Mongolian Population Growth" Солонгос улсад хэвлэгдсэн. "Төлбөрийн балансын зарим асуудал" МУИС: Эрдэм шинжилгээний бичиг. 1999
7. **Д.Ганзориг**. СЭЗДС-ийн багш, МУИС-ийн докторант. Судалгааны чиглэл: "Бизнесийн статистик, эконометрикс". Сүүлийн үеийн бүтээл: "Бизнесийн статистикийн гарын авлага" 1999, "Эдийн засагчдад зориулсан дээд математик" 2000, сурах бичгийн хамтран зохиогч.
Ц.Батсүх. СЭЗДС-ийн тэнхмийн эрхлэгч, Математик эдийн засгийн ухааны Доктор (Ph). Судалгааны чиглэл: "Макро эдийн засгийн өсөлтийн математик загварчлал", "Нийгэм эдийн засгийн нарийн нийлмэл шугаман бус процессийн чанарын шинжилгээ". Сүүлийн үеийн бүтээл: "Эдийн засагчдад зориулсан дээд математик" 2000, сурах бичгийн хамтран зохиогч.
8. **Б.Сарангэрэл, Ц.Тэгшжаргал**. УСГ-ын Макро эдийн засаг бизнесийн тамгын газрын мэргэжилтэн
9. **О.Туул**. УСГ. Хүн ам, нийгмийн статистикийн газрын ахлах мэргэжилтэн
10. **Д.Цэрэнпил**. МУИС-ийн ЭЗС-ийн Санхүүгийн тэнхмийн зөвлөх профессор. Эдийн засгийн шинжлэх ухааны доктор, профессор. "Санхүү", "Мөнгө зээл", "Хөгжлийн эдийн засаг", "Хөгжлийн эдийн засаг" чиглэлээр судалгааны ажил хийдэг. Сүүлийн жилд хэвлэгдсэн бүтээлүүд: "Санхүүгийн бодлого" УБ 1999; "Диссертаци бичих хамгаалах арга зүйн зөвлөмж" УБ 2001; "Монгол улсын эдийн засгийн аюулгүй байдлын зарим асуудал" УБ 2002; "Банкны зээлийн шинжилгээ" УБ 2003, (хамтын бүтээл); "Монголын эдийн засаг: шилжилтийн эдийн засгийн асуудал" УБ 1999, "The Mongolian economy"
11. **Д.Тунгалаг**. МУИС-ийн ОУХС-ийн Сургалтын албаны дарга, доктор (PhD), дэд профессор. Олон улсын эдийн засгийн харилцааны чиглэлээр судалгааны ажил хийдэг. Сүүлийн жилүүдэд хэвлэгдсэн бүтээл: "Зүүн хойд Азийн төлөв байдал ба Монгол улс" номын хамтран зохиогч, Улаанбаатар, 2003, "Олон улсын статистик" сурах бичиг.
12. **Х.Эрдэнэчулуун**. МУИС, ЭЗС-ийн ЭЗО-ын тэнхмийн багш, Доктор (Ph), профессор. ГЕГ-ийн дэргэдэх Гааль, эдийн засгийн коллежийн захирал. Судалгааны чиглэл: "Шилжилтийн үеийн макро эдийн засгийн тулгамдсан асуудлууд". Сүүлийн үед хэвлэгдсэн бүтээл: "Шилжилтийн эдийн засаг" номын хамтран зохиогч
- Б.Батбямба**. магистр
13. **Д.Намжил**. МУИС-ийн ЭЗС-ийн Санхүүгийн тэнхмийн профессор багш, доктор (Ph). "Төрийн санхүү-мөнгөний бодлого" сэдвээр судалгаа хийдэг.
14. **Т.Жааваа**. МУИС, ЭЗС-ийн Нягтлан бодох бүртгэлийн тэнхмийн багш, Доктор (Ph), профессор, Санхүү, удирдлагын бүртгэл, тайлагнал, аудит чиглэлээр судалгаа хийдэг
Сүүлийн 3 жилд хэвлүүлсэн бүтээл: "Санхүү, өртөг, удирдлагын бүртгэл", УБ 1998, "Зардал удирдлагын бүртгэл: гарын авлага", УБ 1999, "Удирдлагын нягтлан бодох бүртгэл", УБ 2001, "Санхүү, өртөг, удирдлагын бүртгэл: төлөвшил, шинэтгэл" УБ 2001, "Санхүүгийн мэдээ" сонин 2001 он. №22, 23, 24.
15. **Н.Ганбямба**. УИХ-ын гишүүн, Докторант. Судалгааны чиглэл: Өмч хувьчлал. Бүтээл: "Хувьчлалын мөн чанар", Эдийн засаг: онол, практик 2003. №08.